

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Боротьба за національну державність і соборність України
1914-1923 рр.**

Освітня програма 032 Історія та археологія

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і
методики викладання історії
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Боротьба за національну державність і соборність України (1914–1923 рр.)
Освітньо-професійна програма	032 Історія та археологія
Спеціалізація	–
Спеціальність	032 Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Другий (магістерський) рівень освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семинарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php

2. Опис дисципліни
<p><i>Мета викладання дисципліни:</i> оволодіння студентами поглиблених знань з історії національно-визвольних змагань українців; формування всесторонньо розвинутої особистості із глибокими національно-патріотичними орієнтирами, усвідомлення приналежності до соціально-професійної групи вітчизняної освітньої і наукової інтелігенції.</p> <p><i>Завдання:</i> засвоїти основний масив знань; вміти застосовувати критичний підхід для аналізу державотворчих і спільних процесів; опанувати навички наукового пізнання дійсності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен <i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – основні етапи й процеси розвитку політичної і військової боротьби за українську державність у визначений період; – базові факти і хронологію, причинно-наслідкові зв'язки важливих історичних подій; – наукові підходи оцінок ролі представників вітчизняної еліти; – провідних українських політичних, державних, військових культурних діячів, їх місце в історичному процесі. <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – пояснити специфіку становища українських земель та народу конкретно-історичних умовах; – аналізувати тенденції розвитку і проблеми національно-визвольного руху; – володіти знаннями і методикою складання біографічних портретів представників вітчизняної еліти; – застосовувати набуті знання при підготовці наукових повідомлень і праць з актуальних питань. <p>Компетентності: Складові професійної компетентності, якими має оволодіти студент в результаті вивчення курсу: Практична (С1) – Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях.   Дослідницька (С2) – здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток</p>

історичних процесів.

Викладацька (С3) – Готовність до викладацької діяльності в межах освітніх програм, використання сучасних педагогічних методів та засобів активізації педагогічної діяльності
Організаційна (С4) – Здатність і готовність вести самостійний пошук, добір та опрацювання інформації джерел і літератури.

Контрольна (С5) – здатність і готовність здійснювати перевірку достовірності фактів, інформаційних повідомлень, інноваційних підходів щодо історичного розвитку.

Суспільно-політична(С6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії;

адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

Діагностична(С7) – володіння історичними знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних об'єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.

Інформаційно-аналітична (С8) - здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері міжнародних економічних відносин; здатність визначати певний інформаційний ресурс у межах оперативного та стратегічного управління групою; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті дослідницького завдання або проблеми, що вирішується.

Комунікативна (С9) – здатність використовувати в професійній діяльності усне та писемне мовлення державною та іноземними мовами

В результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються:

Здатність аналізувати історичні чинники виникнення конкретних ситуацій в історичних подіях (С2, С8)

Уміння виявляти спільні й відмінні риси в теоретико-методичних підходах українських і зарубіжних істориків, етнологів та археологів (С7)

Цілеспрямовано вивчати та відстоювати загальнолюдські, національні демократичні і духовно-культурні цінності, вироблені світовою цивілізацією в процесі історичного розвитку (С6)

Здатність розрізняти історичну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України (С8)

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (С1, С4)

Уміння обирати та використовувати сучасні теорії, методологічні засади і досягнення вітчизняної та зарубіжної історичної науки та освіти (С2, С3)

Уміння сприймати сутність і особливості історичного розвитку світової цивілізації та місця в ньому вітчизняного минулого (С2)

Здатність займати активну життєву позицію у відстоюванні своєї точки зору та історичної об'єктивності з проблем минулого та сьогодення (С3)

Уміння використовувати на практиці теоретичні положення для здійснення організаційних та контрольних заходів у сфері історичної науки (С5, С8)

Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах (С4, С10)

Уміння використовувати на практиці програмно-технічні засоби інформатики та сучасні інформаційні системи і технології (С8)

Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики (С2, С3)
 Здатність використовувати в своїй діяльності історичні методи дослідження (С7)
 Уміння виявляти та розв'язувати дослідницькі проблеми, здійснювати дослідження проектів на належному рівні (С1, С2, С3)
 Здатність використовувати іноземну мову в практичній діяльності за спеціальністю (С3)
 Уміння працювати з джерелами та фаховою літературою (С3)
 Уміння використовувати нормативно-правову базу з питань охорони праці, організувати дотримання вимог безпеки праці учасникам трудового процесу (С1)
 Здатність організувати дотримання дисципліни та санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу (С1, С4)
 Здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації (С7, С10)

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Початок формування національно-визвольного руху. Українські політики у роки Першої світової війни.	Знати: провідних політичних і культурних діячів Наддніпрянщини і Галичини, їх позиції щодо українського питання під час війни, перспективи здобуття державності; мету, завдання, кадровий склад Легіону УСС, ГУР, СБУ; процес формування українського патріотизму. Персоналії: К.Левицький, К.Трильовський, М.Галущинський, Д.Вітовський; В.Старосольський,	Питання, тести, самостійна практична робота
2.	Тема 2. Національні провідники Української Народної Республіки	Знати: політичні й світоглядні мотиви поведінки і діяльності провідників держави; причини і характер функціонування УНР; персоналії, ідеї, форми діяльності українських політичних сил); кадровий склад органів управління; причини падіння держави. Персоналії: М.Грушевський, В.Винниченко, С.Петлюра, В.Голубович, М.Міхновський.	Питання, тести, самостійна практична робота
3.	Тема 3. Українські діячі в часи гетьманської держави П.Скоропадського	Розуміти: причину еволюції до гетьманської форми правління; роль П.Скоропадського, його оточення у державотворчому процесі; успіхи і прорахунки вітчизняної еліти; причини падіння гетьманської держави. П.Скоропадський, Д.Дорошенко, М.Василенко, Д.Донцов, Ф.Лизогуб.	Питання, тести, самостійна практична робота
4.	Тема 4. Політична еліта Західно-Української Народної Республіки.	Знати: державотворчий процес у ЗУНР; Політична діяльність Української Національної Ради, соціальна і освітня політика. Персоналії: Є.Петрушевич, К.Левицький, Д.Вітовський, Л.Бачинський, С.Голубович, І.Макух.	Питання, тести, самостійна практична робота
5.	Тема 5. Українські діячі УСРР	Знати: етапи встановлення більшовицької влади в Україні; позиції українців радянських урядах, діяльність більшовицьких органів влади. Персоналії: М.Скрипник, Г.Петровський, В.Антонов-Овсієнко, М.Щорс, Ю.Коцюбинський, В.Примаков	Питання, тести, самостійна практична робота
6.	Тема 6. Військова еліта українського війська	Знати: відомих українських військових; принципи формування армій УНР і УГА. Діяльність військових органів, основні військові кампанії проти інтервентів.	Питання, тести, самостійна практична робота

		Персоналії: П.Болбочан, Б.Греков, Є.Коновалець, М.Омелянович-Павленко, М.Тарнавський, Ю.Тютюнник, О.Удовиченко	
7.	Тема 7. Провідники українського повстанського руху.	Знати: причини і характер селянського повстанського руху; основні повстанські формування і території їх діяльності; взаємини із політичною владою різних урядів. Персоналії: Є.Ангел, О.Волох, Н.Григорев, Н.Махно, Д.Терпило (Зелений).	Питання, тести, самостійна практична робота
8.	Тема 8. Українські культурні і церковні діячі в умовах української революції	Знати: тенденції розвитку культурної, релігійної, освітньої, наукової сфер. Діяльність Української Академії Наук, УГКЦ, створення УАПЦ. Персоналії: В.Вернадський, А.Кримський, І.Липа, В.Липківський, І.Огієнко, Є.Чикаленко, А.Шептицький	Питання, тести, самостійна практична робота

4. Система оцінювання курсу

Лекції	10
Семінарські заняття	30
Самостійна робота студентів	20
Проміжний тестовий контроль	20
Залік	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи											Підсумковий тестовий контроль (залік)	Сума			
Поточний контроль										СРС			Тестовий контроль		
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Лекції	СРС 1			СРС 2	ТК-1	ТК-2
5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10			
Max=40										Max= 20		Max=20		20	100

6. Ресурсне забезпечення

<p>Архирейський Д. В. Білий рух у політиці Української Держави (за журналами засідань гетьманської Ради Міністрів). Проблеми політичної історії України: зб. наук. пр. / редкол.: О. Б. Шляхов (відп. ред.) [та ін.]. Дніпропетровськ: Грані, 2018. Вип. 13. С. 155–170.</p> <p>Белаш А. В., Белаш В. Ф. Дороги Нестора Махно. Истор. повествование. Київ: РВЦ «Проза», 1993. 592 с.</p> <p>Верстюк В. Українська революція: історичне значення та уроки Україна в революційних процесах перших десятиліть ХХ століття: збір. Київ: Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2007. С. 33–43.</p> <p>Винниченко В. Відродження нації (Історія української революції [марець 1917 р. – грудень 1919 р.]): у 3 ч. Київ; Відень, 1920. URL: http://exlibris.org.ua/vinnichenko/index.html</p> <p>8. Волковинський В. М. «Набат», конфедерація анархістських організацій України. Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (гол.) та ін. Київ: Наукова думка, 2003. Т. 1: А-В. 688 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=166 ISSN 2409-3661.</p> <p>Затонський В. Із спогадів про українську революцію. Архіви України. 1990. № 4. С. 53–</p>
--

72; 1991. № 1. С. 57–68; № 3. С. 59–70.

Карнишина Н. Г., Карнишин В. Ю. «Украинская революция 1917–1921 гг.»: современный историографический ракурс. 1917 год в российской провинции: сб. науч. ст. Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 100-летию Великой российской революции / под общ. ред. О. А. Суховой. Пенза: Изд-во ПГУ, 2017. С. 88–93.

Коновалець Є. Причинки до історії української революції. Прага: Накладом Проводу українських націоналістів, 1928. 39 с.

Лисяк-Рудницький І. Українська революція з перспективи сорокаліття. Історичні есе: в 2 т. Київ: Основи, 1994. Т. 2. С. 39–51.

Мазепа І., Феденко П. З історії української революції (Відбиток із збірника пам'яті Симона Петлюри). Прага, 1930. 94 с.

Махно Н. И. Русская революция на Украине: (От марта 1917 г. по апрель 1918 год). Кн. 1. Париж: Изд.: Библиотека махновцев, Федерация анархо-коммунистических групп Северной Америки и Канады, 1929. 212 с.

Махно Н. И. Украинская революция: (Июль–декабрь 1918 г.). Кн. 3. Париж: Комитет Н. Махно, 1937. 183 с.

Мироненко М. Українська національна революція. Мюнхен, 1951. 32 с.

. Назарук О. Рік на Великій Україні. Спомини з української революції. Відень, 1920. 344 с.

Пайпс Р. Русская революция: в 3 кн. Москва: «Захаров», 2005. Кн. 1: Агония старого режима (1905–1917). 480 с.; Кн. 2: Большевики в борьбе за власть (1917–1918). 720 с.; Кн. 3: Россия под большевиками (1918–1924). 740 с.

Петрів В. Спомини з часів української революції 1917–1921 рр. Ч. 1. Львів, 1927. 180 с.; Ч. 2. Л., 1928. 184 с.

Річицький А. Центральна Рада від лютого до жовтня. Нарис з історії української революції. Харків, 1930. 62 с

Солдатенко В. Ф. Українська революція. Історичний нарис. Київ: Либідь 1999. 976 с.

Солдатенко В. Ф. Українська революція: концепція та історіографія. Київ : Пошуково-видавниче об'єднання «Книга пам'яті України», Просвіта, 1997. 416 с.

Христюк П. Замітки і матеріали до історії Української революції: у 4 т. Відень: Укр. соціологічний ін-т, 1921–1922.

7. Контактна інформація

Кафедра	Історії України і методики викладання історії, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57, Кабінет 601. https://kiu@pnu.edu.ua
Викладач	доц. Кобуга Степан Йосипович
Контактна інформація викладача	stepan.kobuta@pnu.edu.ua

8. Політика курсу

Академічна доброчесність	Політика ректорату ПНУ спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри». Діяльність кафедри,
---------------------------------	--

	ректорату з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України.
Пропуски занять	Відпрацювання пропущених занять відбувається за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Всі завдання здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента
Невідповідна поведінка під час заняття	Вирішується згідно чинного законодавства України, Статуту університету
Додаткові бали	Виставляються під час семінарських занять за оригінальні відповіді студентів з заявленої теми
Неформальна освіта	Зараховуються, як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, які відповідають програмі навчальної дисципліни

Викладач

доц. Кобута С.Й.